

Stockholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Smedshagsskolan
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Smedshagsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Smedshagsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 16 maj 2016 och den 18 maj 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 9

Av Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för läsåret 2014/15 framgår att 50 procent av eleverna nådde kunskapskraven i alla ämnen. Motsvarande andel för riket var 77 procent. Det genomsnittliga meritvärdet var 201,9 (riket 224,7). Andelen behöriga elever till yrkesprogram, estetiskt program och naturvetenskapligt-tekniskt program var 66,7 procent. Andelen behöriga elever till ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet var 66,7 (riket 83,3). Det sammanvägda delprovsbetyget på ämnesproven i engelska var 14,3 (riket 15,3) och i matematik 11,2 (riket 10,7). I svenska var delprovsbetyget 13,4 (riket 13,5) och i svenska som andraspråk 9,6 (riket 9,2). I de naturorienterande ämnena var delprovsbetyget 6,0 (riket 11,8) och i de samhällsorienterade 10,8 (riket 12,6).

Årskurs 6

De genomsnittliga betygspoängen på de olika ämnesproven i engelska varierar mellan som lägst 11,0 (receptiv förmåga) och som högst 14,0 (muntliga förmåga). I matematik var det genomsnittliga betygspoängen 12,5. I svenska varierar de genomsnittliga betygspoängen mellan som lägst 10,0 (skriftlig förmåga) och som högst 13,1 (muntlig förmåga). I svenska som andraspråk varierar de genomsnittliga betygspoängen på de olika delproven mellan som lägst 4,8 (skriftlig förmåga) och som högst 15,1 (muntlig förmåga).

Årskurs 3

Andelen elever som har nått kravnivån på ämnesproven i matematik varierar mellan som lägst 69,7 procent (mätning; skriftliga räknemetoder) och som högst 90,9 procent (muntlig kommunikation och enkla problem). Andelen elever som nått kravnivån på ämnesproven i svenska som andraspråk varierar mellan som

Beslut

2016-06-27

3 (12)

Dnr 43 - 2015:10033

lägst 60,3 procent (skriva faktatext) och som högst 90,9 procent (muntlig kommunikation). Antal elever som har läst ämnet svenska är för få för att resultat ska kunna redovisas i Skolverkets nationella statistik (SIRIS).

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät hösten 2015 uppger 82 procent av eleverna i årskurs 9 på skolan att påståendet "de är trygga i skolan" stämmer helt eller ganska bra. Motsvarande andel för eleverna i årskurs 5 på skolan är 77 procent. I årskurs 9 svarar 41 procent av eleverna på skolan att påståendet "det finns en studiero på lektionerna" stämmer helt eller ganska bra. Motsvarande andel för eleverna i årskurs 5 på skolan är 35 procent.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-09-16
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att Smedshagsskolans arbete med särskilt stöd brister. Rektor behöver säkerställa att skolan utreder eleverns behov av särskilt stöd skyndsamt om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektor behöver även säkerställa att insatta åtgärder avseende särskilt stöd följs upp och utvärderas.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 16 september 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svarigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska säkerställa att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, när det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckliga för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Rektor ska säkerställa att insatta åtgärder avseende särskilt stöd följs upp och utvärderas.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Smedshagsskolans rutiner för arbetet med särskilt stöd.

Skolinspektionens utredning visar att det tar lång tid innan en utredning av särskilt stöd påbörjas för de elever som trots extra anpassningar inte bedöms klara kunskapskraven. Vidare bedömer Skolinspektionen att rutinerna för uppföljning och utvärdering av insatta åtgärder av särskilt stöd brister, eftersom det inte alltid görs uppföljning och utvärdering av insatta åtgärder vid de tillfällen som framgår av utarbetade åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska också utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om detta inte är uppenbart obehövligt.

I förarbetena till skollagen anges att bestämmelserna ställer krav på att det finns rutiner för hur personalen ska rapportera till rektor när det blir aktuellt att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd. Vidare anges i förarbetena att det är naturligt att den lärare som närmast har ansvar för elevens undervisning och annan berörd personal, medverkar i utredningen. Det är väsentligt att det

finns lokalt utformade rutiner för rektors samråd med elevhälsopersonalen. (Prop. 2009/10:165 s. 290-291). I förarbetena till skollagen anges vidare att det endast i undantagsfall bör kunna anses vara uppenbart obehövt att i en utredning om särskilt stöd samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens (prop. 2013/14:160 s. 25).

Skolinspektionens utredning

I Skolinspektionens utredning framkommer att om det stöd som getts elever i form av extra anpassning inte är tillräckligt, lyfts ärendet till skolans elevhälsoteam för beslut om eventuell utredning av elevens behov av särskilt stöd.

I intervju med Skolinspektionen uppger en av elevhälsans specialpedagoger att det tar lång tid innan en utredning av elevers behov av särskilt stöd påbörjas. I intervjun framkommer även att det finns elever på skolan som befaras vara i behov av särskilt stöd men där behoven inte har utretts. Specialpedagogerna uppger även att ärendegången vid utredningar av särskilt stöd är oklar.

Även lärare på skolan uppger i intervju att det tar lång tid från att en elev har anmälts vara i behov av särskilt stöd till dess att en utredning av särskilt stöd påbörjas. Det framkommer även i intervjun att det finns elever på skolan som lärarna befarar är i behov av särskilt stöd men där ingen utredning av särskilt stöd har påbörjats. Lärare upplever processen kring särskilt stöd på skolan som rörig.

I Skolinspektionens dokumentstudier på skolan framkommer att det finns utarbetade åtgärdsprogram som inte följts upp eller utvärderats, trots att datum för uppföljning i åtgärdsprogrammet har passerat.

Lärare uppger i intervju att det är deras ansvar att följa upp åtgärderna i åtgärdsprogrammen men att tiden inte räcker till för att följa upp alla åtgärdsprogram. Rektorn uppger att hen känner till att åtgärdsprogram inte följs upp och betonar att det är mentorns ansvar att åtgärdsprogram följs upp.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Smedshagsskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, finns skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

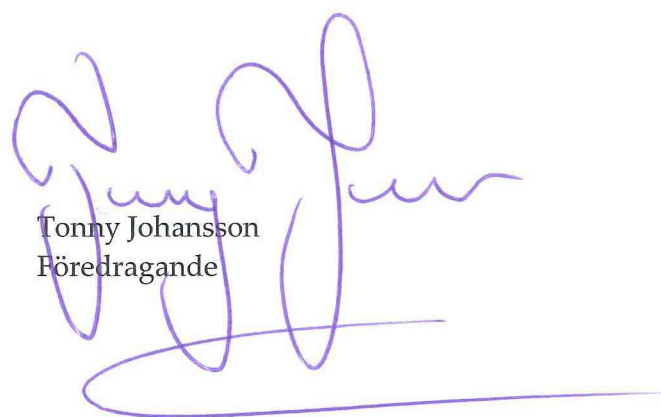
2016-06-27
10 (12)

Dnr 43 - 2015:10033

På Skolinspektionens vägnar

Andreas Mehnert
Beslutsfattare

Tonny Johansson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Smedshagsskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Smedshagsskolan

Smedshagsskolan är en kommunal grundskola i Stockholms kommun. Skolan omfattar årskurserna 1-9, förskoleklass och fritidshem. Vid tillsynstillfället har skolan 355 elever varav 34 elever i förskoleklass. Skolan leds av en rektor som har tre biträdande rektorer till sin hjälp.

Skolinspektionen har fattat ett separat beslut för den verksamhet som bedrivs i fritidshemmet (se dnr 43-2015:10075).

Detta beslut avser endast den verksamhet som bedrivs för förskoleklass och grundskola.